

3. Указ Президента України “Про ліквідацію Національної комісії регулювання електроенергетики України” № 1057 від 23.11.2011 р.
4. Указ Президента України “Про Державне агенство з енергоефективності та енергозбереження” № 462 від 13.04.2011 р.
5. Конституція України: Прийнята на п’ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996 р. (із змінами і доповненнями від 08.12 2004 р.).
6. Закон України “Про нафту і газ” № 2665-III від 12.07.2001 р.
7. Розпорядження Кабінету Міністрів України “Енергетична стратегія України на період до 2030 року” № 145-р від 15.03.2006 р.
8. Закон України „Про теплопостачання” № 2633-IV від 02.06.2005 р.
9. Указ Президента України „Про Положення про Міністерство енергетики та вугільної промисловості України” № 382 від 06.04.2011 р.
10. Указ Президента України “Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики” № 1059 від 23.11.2011 р.
11. Указ Президента України “Про Положення про Державну інспекцію ядерного регулювання України” № 403 від 06.04.2011 р.
12. Постанова Кабінету Міністрів України “Про посилення контролю за режимами споживання електричної і теплової енергії” № 929 від 7 серпня 1996 р.
13. Закон України “Про електроенергетику” № 575/97-ВР. від 16.10.1997.
14. Постанова Кабінету Міністрів України „Про затвердження Порядку здійснення державного нагляду в електроенергетиці” № 189 від 15.02.1999 р.
15. Зеркалов Д.В. Енергозбереження в Україні [Електронний ресурс]: Монографія. – К.: Основа, 2012. – 528 с.

***Петлюк Ю. С.**
кандидат юридичних наук, доцент
доцент кафедри аграрного, земельного та
екологічного права ім. акад. В. З. Янчука,
Національний університет біоресурсів
і природокористування України*

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ РИНКУ ЗЕМЕЛЬ В УКРАЇНІ

Одним із основних напрямів реформування земельних відносин у агропромисловому комплексі України стало здійснення приватизації земель сільськогосподарських підприємств, установ та організацій, тобто їх передача з державної власності у приватну власність громадян.

Однак земельна реформа триває в Україні вже понад 20 років, але більшість задекларованих цілей земельного реформування дотепер залишаються не досягнутими, а запровадження ринкових земельних відносин

так і не стало гарантією формування раціонального та ефективного землевикористання.

Створення ефективного ринку сільськогосподарських земель в Україні залишається питанням стратегічної важливості, від реалізації якого залежать соціально-економічна динаміка в аграрно-економічному секторі, ефективність залучення України до світового поділу праці, можливості розбудови на цій основі конкурентоспроможної національної економіки.

У зв'язку з відсутністю досконалих інструментів регулювання ринку земель, залишається законодавчо заблокованим найбільший сегмент ринку земель – обіг земель сільськогосподарського призначення, які становлять 45,7 % від площі країни.

Формування ринку земель сільськогосподарського призначення є одним з найбільш дискусійних і заполітизованих питань аграрної політики в Україні. Понад два десятиріччя відбуваються дискусії щодо цього питання. Але суспільство й більшість політичних сил визнають неминучість формування ринку земель сільськогосподарського призначення за умови належного нормативно-правового забезпечення засад його функціонування.

Важливим чинником в контексті належного законодавчого забезпечення земельної реформи в Україні має бути прийняття закону про ринок, в якому визначені правові, економічні та соціальні засади становлення та функціонування ринку земель.

Саме прийняття закону України «Про ринок земель», дозволить створити правові передумови для запровадження ринку земель сільськогосподарського призначення, який передбачатиме обмежене державне регулювання процедури відчуження власниками речових прав на земельні ділянки сільськогосподарського призначення, що забезпечить запровадження ринкового економічного обороту речових прав на земельні ділянки сільськогосподарського призначення із одночасною мінімізацією його потенційних негативних суспільно-економічних наслідків [1. с. 219].

Необхідність запровадження ринку земель сільськогосподарського призначення зумовлена реаліями сьогодення та попередніми етапами здійснення земельної реформи в Україні [2, с. 25].

Водночас, А. М. Мірошніченко зазначає, що аналіз положень одного із численних проектів Закону України «Про ринок земель» (реєстраційний № 9001-д), свідчить про те, що у разі набрання законом чинності ринку земель сільськогосподарського призначення створено не буде, оскільки ухвалений проект істотно звузить можливості для ринкового обігу земель навіть порівняно з існуючою ситуацією [3, с. 34].

Відсутність цивілізованого ринку землі, як вважає О. В. Кустовська, стала найактуальнішою проблемою сучасного українського села та конкретної сільської громади. Незважаючи на відносну забезпеченість сільського населення земельними угіддями, в останні роки загострюються соціальні проблеми, що пов'язані з погіршенням екологічного стану земель, незайнятості сільського населення, неможливості вкласти свою частку (пай) в земельний обіг та отримати відповідну оплату [4, с. 12].

Незважаючи на те, що основні соціально-економічні ризики щодо запровадження повноцінного ринку земель сільськогосподарського призначення пов'язують з надмірною концентрацією земель, доступом іноземних фізичних та юридичних осіб, фактично законодавче регулювання, на думку А. Г. Мартина, здійснюється у неадекватний спосіб: замість обмеження прав покупців земельних ділянок сільськогосподарського призначення фактично обмежуються права селян – власників земельних ділянок щодо розпорядження їх власністю [5, с. 9].

Отже, в умовах недостатнього правового, організаційного, економічного забезпечення становлення та функціонування ринку земель, що спричинило неприйняття закону про ринок земель, метою якого було забезпечення правового врегулювання питань, пов'язаних зі створенням і функціонуванням ринку земель в Україні; законодавчого закріплення правових та еколого-економічних обмежень щодо обігу земель сільськогосподарського призначення

з ціллю запобігання монополізації ринку цих земель; формування раціонального та ефективного власника, а також відсутності правового механізму захисту прав та інтересів власників земельних ділянок, не доводиться наразі говорити про майбутнє успішне завершення земельної реформи в Україні.

Список використаних джерел

1. Мартин А. Г. Регулювання ринку земель в Україні: наукова монографія / А. Г. Мартин. – К., 2011. – 252 с.
2. Прядка Т. М. Сучасні проблеми розвитку ринку земель сільськогосподарських земель в Україні / Т. М. Прядка // Земельні ресурси і земельні відносини: стан, проблеми реформування, перспективи оптимізації : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 15-річчю факультету землевпорядкування національного університету біоресурсів і природокористування України (29–30 вересня 2011 р., м. Київ). К. : «Медінформ», 2011. – С. 25–27.
3. Мірошниченко А. М. Перспективи запровадження ринку земель сільсько-господарського призначення у положень проекту закону «Про ринок земель» / А. М. Мірошниченко // Аграрне право як галузь права, юридична наука і навчальна дисципліна : матеріали Всеукраїнського круглого столу (Київ, 25 травня 2012 р.): зб. наук. пр. / за ред. проф. В.М. Єрмоленка, В.І. Курила, В.І. Семчика. – К. : Видавничий центр НУБіП України, 2012. – С. 34 – 37.
4. Кустовська О. В. Елементи оптимізації землекористування з використанням даних експертної оцінки земель / О. В. Кустовська // Земельні ресурси і земельні відносини : стан, проблеми реформування, перспективи оптимізації : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 15-річчю факультету землевпорядкування національного університету біоресурсів і природокористування України (29–30 вересня 2011 р., м. Київ). К. : «Медінформ», 2011. – С. 11 – 13.
5. Мартин А. Г. Механізми державного регулювання ринку земель сільсько-господарського призначення / А. Г. Мартин // Земельні ресурси і земельні відносини : стан, проблеми реформування, перспективи оптимізації : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 15-річчю факультету землевпорядкування національного університету біоресурсів і природокористування України (29–30 вересня 2011 р., м. Київ). К. : «Медінформ», 2011. – С. 9–11.